

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmarkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Sted:
Tromsø

Dato:
10.11.2021

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):

2018/630

Deres ref.:

Elin Merethe
Nikolaisen

Harstad kommune
Drifts og utbyggingsenheten
Postboks 1000

9479 Harstad

Saksbehandler:

Bjørn Arne Karlsen
77 64 22 15

Rapport fra digitalt tilsyn med Harstad kommune/ Holstneset -, Stangnes-, Bergsodden -, Revsbekken- og Harstad Sør renseanlegg Kontrollnummer: 2021.203.I.SFTF

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Elin Merethe Nikolaisen, avd.leder VA

Andre deltagere fra virksomheten:

Hugo Thode Hansen, kommunedirektør
Svein-Arne Johansen, enhetsleder DRU
Elleke Bergersen-Waltena, avd.ing. VA
Nils Olav Malmo, driftsoperatør RA

*Fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark/
Romssa ja Finnmarkku stáhtahálddašeaddji:*
Bjørn Arne Karlsen

*Andre deltagere fra Statsforvalteren i Troms og
Finnmark/ Romssa ja Finnmarkku
stáhtahálddašeaddji:*
Per Kristian Krogstad, leder seksjon Forurensning

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra tilsyn med Harstad kommune/Holstneset-, Stangnes-, Bergsodden-, Revsbekken- og Harstad Sør avløpsrenseanlegg den 22.09.2021. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark/ Romssa ja Finnmarkku stáhtahálddašeaddji avdekket 2 avvik og ga 1 anmerkning(er) under inspeksjonen.

Avvik:

- Kommunens internkontrollsystem er ikke tilfredsstillende for å ivareta en helhetlig og systematisk planlegging av avløpsfeltet, for tema ytre miljø
- Kommunens behandling av avvik på avløpsområdet er ikke tilfredsstillende for tema ytre miljø

Anmerkninger:

- Det fremstår uklart hvordan overløp registreres i og ved rensanleggene

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

10.11.2021	Per Kristian Krogstad	Bjørn Arne Karlsen
dato	leder forurensningsseksjonen	seniorrådgiver

Statsforvalteren i Troms og Finnmark/ Romssa ja Finnmárkkku stáhtahálddašeaddji

Kopi av rapporten sendes til:

- Harstad – Hárstták kommune v/rådmann

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: Harstad kommune	
Organisasjonsnr.: 974056003	Eies av: 972417971
Bransjenr. (NACE-kode): 84.110 - Generell offentlig administrasjon	

Kontrollert enhet

Navn: Holstneset renseanlegg Stangnes renseanlegg Revsbekken renseanlegg Bergsodden renseanlegg Harstad Sør renseanlegg	Anleggsnr.: 5402.0080.01 5402.0073.01 5402.0081.01 5402.0072.01 5402.0231.01
Kommune: Harstad – Hårsttåk	Fylke: Troms og Finnmark
Anleggsaktivitet: Avløpsnett og -rensing	
Tillatelse gitt: 21.09.2010	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen inngår i Statsforvalterens aksjon for avløp 2021.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Utslipp til luft
- Prosess og renseutstyr
- Utslipp til vann

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Harstad kommune plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må kommunen innen **15. januar 2022** sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet, eller planlagt rettet.

Vi ber også om tilbakemelding på anmerkningen.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sftfpost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Troms og Finnmark/ Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji v/Bjørn Arne Karlsen.

4. Varsel om tvangsmulkt for retting av avvik

Statsforvalteren varsler herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt (jf. *forurensningsloven § 73*) dersom vi ikke har mottatt en skriftlig bekreftelse som viser hvordan avvikene er rettet, eller planlagt rettet innen 15. januar 2022. Tvangsmulkten vil påløpe dersom vi ikke har mottatt etterspurt dokumentasjon innen 3 uker etter at vedtaket om tvangsmulkt ble fattet.

En eventuell tvangsmulkt vil være et engangsbeløp på kr 30 000,-.

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Statsforvalteren i Troms og Finnmark/ Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

5. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 10. september 2021. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Harstad kommune bli ilagt et gebyr på kr 33 800,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7. Dette tilsvarer gebyrsats 1 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Troms og Finnmark/ Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

6. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Troms og Finnmark/ Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji (jf. offentleglova).

7. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Kommunens internkontrollsystem er ikke tilfredsstillende for å ivareta en helhetlig og systematisk planlegging av avløpsfeltet, for tema ytre miljø

Avvik fra:

[Internkontrollforskriften § 5, Krav til dokumentasjon, pkt. 6, 7 og 8]

Kommentarer:

Avviket er basert på følgende observasjoner:

- Harstad kommunes planverk og sentral dokumentasjon på avløpssiden er ikke oppdatert eller revidert
  - Kommunedelplan avløp er fra 1996
  - Saneringsplan vann og avløp er fra 2015
  - risikovurdering avløpsanlegg er fra 2010
  - ROS-analyse på avløpsfeltet er fra 2011På tilsynet kom det frem at det er iverksatt revisjon av kommunedelplan avløp, og at prosjektleder nå er ansatt
- Virksomheten (VA) har ikke tilstrekkelig oversikt over innlekking og utlekking på ledningsnett, inkludert pumpestasjoner, og har dermed ikke oversikt over ledningsnettets virkningsgrad
- Virksomheten kunne ikke fremlegge et prøvetakingsprogram for inn- og utløpsprøver fra avløpsrenseanleggene
- Virksomheten kunne ikke fremlegge dokumentasjon på valg av prøvetakingspunkter
  - Det ble sagt at punktene trolig er valgt etter anbefaling fra leverandøren av renseanleggene, Salsnes Filter
- Virksomheten kunne ikke legge frem tilfredsstillende skriftlige rutiner for uttak av inn- og utløpsprøver fra avløpsrenseanleggene
  - Den ansvarlige for prøvetakingen (alle renseanlegg?) gjør dette i forståelse med analyselaboratoriet, TosLab i Tromsø. Vedkommende har gått driftslederkurs hos Norsk Vann for noen år siden
- Virksomhetens uttak av inn- og utløpsprøver fra avløpsrenseanleggene er ikke akkreditert
- Virksomheten kunne ikke dokumentere om overløpsutslipp fra pumpesump i forkant av renseanlegg tas med i den årlige rapporteringen til Miljødirektoratet

Avvik 2

Kommunens avviksbehandlingssystem på avløpsområdet er ikke tilfredsstillende, for tema ytre miljø

Avvik fra:

[Internkontrollforskriften § 5, Krav til dokumentasjon, pkt. 7]

Kommentarer:

Harstad kommune benytter kvalitetssikringssystemet Kvalitetshåndbok. Systemet skal også omfatte avviksbehandling, men det ble opplyst på tilsynet at systemet ikke passet for VA-avdelingen. Det meldes derfor ikke avvik gjennom kommunens felles kvalitetssystem. Avvik meldes derimot inn gjennom SD-systemet, kommunens driftsovervåkingssystem for avdeling vann og avløp. Forhold som meldes inn blir håndtert, og trolig lukket, gjennom sistnevnte system, men ikke registrert som avvik. Det ble ikke lagt frem dokumentasjon på at avviksbehandlingen på avløpssiden er tilfredsstillende med tanke på å *avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av HMS-lovgivningen.*

8. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Det fremstår uklart hvordan overløp registreres i og ved renseanleggene

Kommentarer:

På tilsynet kom det frem uenighet om på hvilken måte overløpsdrift på renseanleggene blir registrert. Der noen mente at all overløpsdrift på renseanleggene nå blir registrert med volummåling, kunne andre fortelle at ved (noen) renseanlegg blir avløpsvann som sendes urensset gjennom/utenom anlegget volumregistrert, mens overløp fra pumpesumpen foran renseanlegget kun blir tidsregistrert.

Statsforvalteren ber om en redegjørelse for hvordan registrering av overløp/omløp i og ved renseanleggene finner sted.

9. Andre forhold

Det kom frem at avtale om planlagt pilotprosjekt ved Bergsodden RA er avsluttet. Bergsodden RA tilfredsstillende ikke primærrensekravet i utslippstillatelsen, og piloten skulle avklare om et flotasjonstrinn foran renseanlegget ville føre til tilfredsstillende rensing. Forholdet følges opp i egen sak.

10.Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Statsforvalteren

Fremlagt dokumentasjon fra kommunen:

- Budsjett og økonomiplan 2021-2024
- Delegeringsreglement for perioden 2020-2024
- Kommunedelplan avløp (1996)
- Risikovurdering avløpsanlegg (2010)
- ROS-analyse (2011)
- Saneringsplan vann og avløp m/tiltaksplan (okt. 2015)
- Resipientundersøkelse i Harstad (Akvaplan-niva 2019)

11.Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)